

osob podezřelých ze škodlivého činu, netřeba řešiti, ano nejde o žádný z těchto případů; že by bylo nemožné prokázati zavinění žalovaného ve sporu civilním, o tom nelze vážně uvažovati, ano i civilní řízení soudní jest ovládáno zásadou volného hodnocení průvodů. Lze jen připustiti, že, byl-li škůdce trestně právoplatně odsouzen, jest tím usnadněno postavení poškozeného ve sporu civilním (§ 268 c. ř. s.); ale z toho neplyne, že tříletou lhůtu § 1489 obč. zák. jest počítati teprve od právoplatnosti odsuzujícího nálezu trestního soudu, jak mylně míní dovolání. Vyčkali-li tudíž žalobci právoplatnost trestního rozsudku krajského soudu, by si usnadnili své postavení ve sporu, jednali na vlastní nebezpečí, a, promlčela-li jim zatím žaloba, jest to jen následek toho, že ji nepodali dříve, ačkoliv tak podle zjištěných okolností učiniti mohli. Ani okolnost, že se tím žalobci chtěli uchrániti před vyššími náklady sporu, nepřichází v úvahu. Zejména neprávem dovolávají se žalobci na opodstatnění svého mylného stanoviska předpisu § 191 c. ř. s., neboť tento předpis formálního práva nemá nic společného s hmotněprávním předpisem § 1489 obč. zák. o promlčení náhradních nároků, naopak umožnil právě tento předpis žalobcům docíliti přerušeni řízení a tím právě vyhnouti se po případě riziku spojenému se zahájením sporu. Naprosto nerozhodné jest, že se prý v obecnstvu pokládalo za vyloučeno, že trestní rozsudek krajského soudu bude nejvyšším jako zrušovacím soudem potvrzen. Ale dovolání marně odkazuje i k posudku profesora Josefa Sch-a ze dne 2. ledna 1929, předloženému teprve při odvolacím roku (§ 482 odst. 2 c. ř. s.), a marně chytá se slova »nyní« v rozhodnutí nejvyššího jako zrušovacího soudu ze dne 7. května 1927, neboť šlo tu jen o jednu z úvah při rozhodování o trestu, pokud se týče o podmíněném odsouzení, ale nejvyšší jako zrušovací soud nechtěl tím řešiti a ani tím neřešil otázku, od kdy jest počítati promlčecí lhůtu § 1489 obč. zák. Co do znalosti škody ve smyslu právě uvedeného paragrafu zdůraznil správně již odvolací soud, že škoda byla uplatňována již v roce 1919 žalobou Cg I 240/19, a ostatně samo dovolání uznává, že škoda byla žalobcům co do rozsahu již dříve známa. Určení její číselné výše znalcem nebylo pro podání žaloby zapotřebí a mohlo se státi za sporu, aniž by tím žalobci byli vydáni nebezpečí vyšších nákladů (§ 43 druhý odstavec c. ř. s.). Opačný názor vedl by v případech, kde výši žalobcovy škody lze zjistiti jen znalci, k tomu, že počátek promlčecí lhůty byl by dán do libovůle poškozeného, a jest proto neudržitelný. Nepodlehl tudíž odvolací soud právnímu omylu, když až na případy, kde zrušil rozsudek prvního soudu, uznal, že žaloba jest podle § 1489 obč. zák. promlčena. Není proto opodstatněn ani dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s.

Čís. 9756.

Náhrady škody z důvodu vyhlášení úpadku lze se domáhati jen a) neměl-li návrhvatel právo žádati o vyhlášení úpadku, b) třebas měl

právo, učinil tak vědomě proti dobrým mravům, by dlužníka poškodil. Krytí zástavou nevylučuje jsoucnost pohledávky.

(Rozh. ze dne 21. března 1930, Rv I 1148/29.)

Žalobce domáhal se na žalované bance náhrady škody, ježto k návrhu právního předchůdce žalované banky byl prý na jmění žalobcovo vyhlášen úpadek. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatel domáhá se na žalované náhrady škody z toho důvodu, že převzala banku, na kterou změnil svou firmu úvěrní ústav a že tento 1. naléhal na vyhlášení úpadku na žalobcovo jmění, ač mu nic nedluhoval, dluh měl jinak uhrazen, takže nebylo zákonných podmínek pro vyhlášení úpadku, 2. že oklamal úpadekový soud a obmyslně zahájil úpadekové řízení. Nehledíc ani k tomu, zda jsou tu podmínky, za nichž přejímatel závodu ručí za dluhy předchůdcovy, mohl by se žalobce domáhati náhrady z důvodu vyhlášení úpadku na jeho jmění odst. a) kdyby úvěrní ústav byl neměl právo žádati o vyhlášení úpadku a úpadek byl tedy prohlášen bezprávně; b) měl-li úvěrní ústav tehdy toto právo, kdyby tak byl učinil vědomě proti dobrým mravům, by žalobce poškodil (§ 1295 druhý odstavec obč. zák.). Prvá otázka byla pravoplatně rozhodnuta usnesením úpadekového soudu, jímž bylo povoleno vyhlášení úpadku. Proto se nelze v tomto sporu již obíratí tím, zda úpadekové řízení bylo zahájeno právem. Proti vyhlášení úpadku měl se dovolatel brániti v tehdejší řízení. Odvolací řízení není neúplné proto, že odvolací soud neprováděl důkazy o tom, zda se vyhlášení úpadku stalo právem. Odvolací soud neocitá se ani v rozporu se spisy po rozumu § 503 čís. 3 c. ř. s., vycházejí z předpokladu, že se vyhlášení úpadku stalo právem. Jde tu o úsudek právní, nikoliv o skutkový předpoklad. Pokud jde o další důvod, o nějž by dovolatel mohl opíratí svůj nárok po případě podle 1295 druhý odstavec obč. zák., tvrdil v prvé stolici jen, že úvěrní ústav navrhl vyhlášení úpadku, ač dovolatel byl aktivní a nic nedluhoval a ač dluh jeho byl jinak uhrazen. Ale nižší soudy zjistily jednak, že dovolatel v úpadekovém řízení při jednání o návrhu na vyhlášení úpadku uznal dluh do výše 58.000 Kč, a dále zjistily podle výsledku sporu o uznání pohledávky 414.436 Kč 33 h v úpadku, že byla tato pohledávka úvěrního ústavu pravoplatně rozsudkem uznána za pravou částkou 199.828 Kč 60 h, a že se proto nemůže jednati o předstírání pohledávky úvěrním ústavem. Již tím padá důvod žalobcem uplatněný, že úvěrní ústav oklamal úpadekový soud nesprávným předstíráním pohledávky. Krytí zástavou nevylučuje jsoucnost pohledávky. Žalobce tvrdil sice dále, že byl aktivní a že jeho dluh byl uhrazen, ale netvrdil, že úvěrní ústav z toho důvodu proti dobrým mravům a vědomě zneužil svého práva navrhnouti vyhlášení úpadku, by byl žalobce poškozen. Svým přednesem

neopodstatnil podmínky druhého odstavce § 1295 obč. zák., an nevedl pro ně určitých okolností, neuváděje ani, jaká měl aktiva a pasiva, jaké úhrady byly úvěrnímu ústavu poskytnuty na krytí, a čím odůvodňuje, že úvěrní ústav věděl o aktivnosti a dostatečnosti úhrady, a proč jednal tedy neslušně v úmyslu, by dovolatele poškodil. Proto není žalobní nárok podle § 1295 druhý odstavec obč. zák. opodstatněn žalobcovým přednesem.

Čís. 9757.

To, co bylo plněno, třebaš nuceně, na základě právoplatného rozhodnutí, nelze žádati zpět, i když bylo rozhodnutí právně mylné, leda že by bylo zase zrušeno.

(Rozh. ze dne 21. března 1930, Rv I 219/30.)

Žalobce domáhal se na své manželce vrácení toho, co jí byl plnil na výživném, dohnán byv k plnění exekucemi. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic.

Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Dovolatel nemůže to, co plnil, byť i nuceně, dohnán byv exekucí, na základě právoplatného rozhodnutí, žádati zpět ani, kdyby snad rozhodnutí to bylo právně mylné a odpůrkyni nárok ten přiznaný přiznán býti neměl, neboť i rozhodnutí právně mylné tvoří mezi stranami právo (§ 12 obč. zák.), leda že by bylo, pokud právní řád k tomu prostředky poskytuje, zase zrušeno, o což se však zde nejedná. Neprávem zaujal dovolatel stanovisko, že prý odpůrkyně vyživovací nárok neměla, že jí tedy neměl býti přiznán a že to, co na základě rozhodnutí jí jej přiznávajícího obdržela, musí prý podle § 1435 obč. zák. vrátiti. Tuto t. zv. kondikci *causa finita* nemá, protože, když rozhodnutí tvořící exekuční titul nebylo zrušeno vůbec, natož *ex tunc*, jak by k naplnění povahy této kondikce třeba bylo, nelze říci, že důvod platů, jež odpůrkyni na základě rozhodnutí toho konal, pominul.

Čís. 9758.

Dlužník, žádaje o knihovní vklad zástavního práva, musí se vykázati plnou mocí zástavního věřitele. Byl-li však žádaný vklad povolen přes to, že se dlužník nevykázal plnou mocí, nemůže si do usnesení stěžovati sám žadatel. Byl-li po podání knihovní žádosti vyhlášen na žadatelovo jmění úpadek, není k rekursu oprávněn ani správce úpadekové podstaty.

(Rozh. ze dne 21. března 1930, R II 90/30.)